

Direnifin ıkmaza, Kıyamın Kıyıma Dönüfme Riski Büyürken

Musa Üzer

İçinde yaşadığımız coğrafya gerçekten çok enteresan bir yer. Bir Avrupa ülkesinin bir yılda görüp göreceği vaka sayısı burada birkaç haftada yaşanabiliyor. Bir boyutuyla olumluluk içeren bu dinamik süreç başka açılardan ise ciddi zaaf ve tehlikeler barındırmakta. Toplumun direnç, dayanıklılık duvarını sağlamlaştırıp, problemler karşısında pratik çözümler ortaya koyabilme, zorlu engelleri aşabilme becerisinin gelişmesi bu kapsamda bahsedilmesi gereken olumluluklardan. Yaşanan olağanüstü gelişmelere kayıtsızlık, olup biten her şeyin normalmiş gibi algılanması ise bu durumun başta gelen olumsuz yansımalarından.

15 Temmuz sürecinden bugüne bir yılda yaşanan gelişmelerin sayısı, kapsamı, ağırlığı tam da bu duruma verilecek örnek cinsinden. Her on yılda bir askerî darbelerle hizaya sokulan siyaset ve toplumun “Yurtta Sulh Konseyi” tarafından yine açık bir şekilde hizaya çekilme çabası Allah’ın yardımıyla püskürtüldü. Mevcut rejimin resmi ideolojisiyle uyumlu ve kirli geçmişinin takipçisi darbe bildirisi yeniden okunduğunda ve darbe mekanizmasının yansıtılmak istenen fotoğrafı göz önüne getirildiğinde Genelkurmay merkezli ve hiyerarfiye uyumlu bir darbe görüntüsü çok net görülecektir. Ama Müslüman halkın bu girişime açık meydan okuyuşu ve siyasal aktörlerin de net bir şekilde karşı çıkması sayesinde girişim akamete uğratıldı. Bu açıdan bakıldığında coğrafyamızda Müslüman halkın kazanımlarına yönelik saldırılara dövüşerek, yumruklarıyla karşı çıkması ve iktidar terciğine yönelik hamleleri bertaraf etmesi önemlidir. Nitekim şartların nispeten çok daha ağır olduğu Mısır’da cunta püskürtülmediği için şu anda başta İhvan olmak üzere İslami hareket ciddi bir kriz yaşamakta.

Vatan Yahut Silistre

15 Temmuz’u planlayan ve icra eden örgütün Fethullahçılar olması yapılmak istenen darbenin Kemalizm boyutunun ve sistemin kodlarıyla uyumlu “normal” darbe pozisyonunun görülmesine engel olmamalıydı. Dolayısıyla halkın darbeye direnişini aynı zamanda resmi ideolojiye, Kemalist rejimin seksen yıllık tehdit ve yıldırmasına da meydan okumadır. Ama başta Erdoğan olmak üzere siyasal iktidar darbenin aktörler, ideoloji, olay-kurgu gerçekliğini ters yüz edip “vatana yönelik saldırı” oluşuna hamlederek 15 Temmuz’u milliyetçi ve hamasi bağlama oturttu. Tuhaf, abartılı, komplocu, kurgusal, mantıkdışı bir atmosfer bütün memleket sathına yayılmaya başladı.

Darbeyi yapan belli, saikler belli iken sanki bir başka ülkenin askeri gelmiş de memleketi işgal ediyormuş gibi hamaset edebiyatı başta hükümeti destekleyen medya olmak üzere iktidarın bütün bileşenlerinde tahkim edilmeye çalışıldı. 15 Temmuz’u “ülkenin işgali” gibi sunma çabası haliyle beraberinde sistemin-statükonun ideolojik ve yapısal konumunu, tarihini sahiplenmeyi, müdafaa etmeyi beraberinde getiriyor. Oysa darbe bildirisinde de belirtildiği gibi bu ülkede istisnasız bütün darbeler rejimin ideolojik hattı ve sistemin korunması

üzerinden yapıldı. Bu açıdan halkın açıktan karşı çıktığı darbeyi başarısızlığa uğratması Kemalist sisteme meydan okuma anlamına da gelmekteydi.

Ama Cumhurbaşkanı Erdoğan ve AK Parti iktidarı 15 Temmuz sonrasında öylesine bir süreç işlettiler ki bir boyutuyla sistem ideolojik restorasyonunu gerçekleştirdi. Ve dindar kitleleri yıllarca uzak durdukları sistemin en dinamik müdafii ve koruyucusu toplumsal kesim haline getirdiler. Hatta ideolojik anlamda daha net ve ayrıksı pozisyonda oldukları varsayılan “İslamcı” tandanslı cemaat, vakıf, dernek, kişi ve gruplar da sistem, tarih-toplum değerlendirmesini yerle yeksan eden tavırlar geliştirerek “Diriliş” beslenmeli, “Payitaht İstanbul” çıkışlı hamaset temelinde ve amma mühendislik ürünü yaklaşımlara itibar ettiler, ediyorlar. Bu noktada fütursuz ve cahil cesaretinin zamane kültürü olmasından gerek yarım asırlık MHP’lilere, Türk milliyetçilerine rahmet okutacak bir formda sahil bilgi ve hakikatin canına okuyarak cehalet siyasetinin amigoluğu yapılıyor.

Osmanlı ve Kemalist Türkiye sentezlemesi ‘yeni sistem’ sahiplenmesini içeren ideolojik kurgunun çelişki ve tutarsızlıkları bir yana hakikat açısından da ciddi problemler barındırmakta. Bir kez daha “makbul” olduğu varsayılan amaçlara hangi araçlarla gidileceği tartışması içerisindeyiz aslında. Kemalist rejimin ve milliyetçi hamasetin konjektürel fırsatlarına yaslanmak ne derece doğru? Geçmişte bu tür fırsatları sonuna kadar değerlendiren ve amaca ulaşmak için her yolu mubah gören anlayışın şahı Fethullahçıların akıbeti görülmüyor mu? Oysa ne idüğü belirsiz reel politik gerekçelerin ardına gizlenerek geliştirilen yeni ideolojik hat ve müttefiklerin Cumhurbaşkanı Erdoğan ve AK Parti iktidarını hayırlı limanlara çıkarmayacağı görülmek zorunda.

OHAL’de Ne Haller?

Siyasal iktidarlar genellikle kendilerine engel olmayacak, yapıp ettiklerini meşrulaştıracak kanuni düzenlemeleri tercih ederler. Bu açıdan bakıldığında AK Parti’nin 15 Temmuz sonrası ilan ettiği OHAL’i bir açıdan anlamak mümkün. Lakin bahsettiğiniz ülke Türkiye ise şöyle bir durmak gerekiyor. “Fransa’da da OHAL var” itirazını geçersiz kılacak sabıka ve ideolojik-siyasi-askerî-hukuki kurumsal yapısı bozuk bir ülkede yaşadığımız inkâr edilemez.

Geçmişte ret, imha, inkâr politikalarına sistematik olarak kaynaklık ettiğini bizzat Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ifade ettiği ve sistematik işkencenin, gözaltında kayıplar, faili meçhullerin adeta vakayı adiyeden olduğu yakın geçmiş gerçekliğinde ya hukuksuz uygulamaları doğurma ihtimali yüksek olan OHAL gibi tercihlerde bulunmamak gerekiyor ya da en kısa zamanda bu fasit daireden çıkmak gerekiyordu. Lakin Erdoğan ve AK Parti hükümeti olağanüstü hal uygulamalarının kendilerine sağladığı olağanüstü imkânların konforundan pek memnun olmalı ki devam ettirmekte kararlılar. Oysa bu, AK Parti’nin bindiği dalı kesmesi, kendisini meşru kılıp tahkim eden siyasal hattını reddetme anlamına gelmekte.

Despotik rejimlerde de yapıp edilenleri meşrulaştıran bir anayasal düzen söz konusu ama bu durum onları hukuken meşrulaştırmıyor ya da dışarıdan bakıldığında “zor” yoluyla bir tahakküm icra ettiklerinin görülmesini gizlemeye yetmiyor. AK Parti’nin en önemli meşruiyet zemini sistemin bu ceberut yüzünü reddederek iktidara gelmesi idi. Ve bunun mücadelesini de

büyük riskler üstlenerek en başta Erdoğan vermişti. Bu algıda ciddi zedelenmelere yol açan tahribatların “seçim” tablosuna yansımaları nazarı dikkat ortaya çıkaracaktır. Başta kendisinde olmak üzere esaslı bir değişiklik yapmadığı takdirde Erdoğan, önümüzdeki seçim sürecinde hiç istemediği tablolarla karşılaşma ihtimalini giderek yükseltmekte.

Siyasal Bir Hurafe: Vatandaş Devlete Güven!

AK Parti'nin 15 yıllık iktidar sürecinde muazzam derecede olumlu icraatlarının en az yansıdığı alan olan devletin idare ve yargı kültürü, nitekim FETÖ ile mücadele adına gayri meşru hegemonyasını bu süreçte fazlasıyla gösterdi. Bu ne acı bir tablo? Kemalist yargının müntesiplerinin bir FETÖ ‘üyesine’ verdiği cezayı “Yetmez, daha fazlası olsun!” tepkisi ile karşılayan yurdum insanı esasında karar sürecinin nasıl, kimler tarafından, hangi nesnel kriterlere dayanarak verildiğini asla sorgulamıyor. Hem nasıl sorgulayabilir ki? İdari ve hukuki safahatı fecaat denilebilecek örneklerle dolu bu imha sürecine bizatihi Erdoğan sonuna kadar sahip çıkıyor.

Acı olan gerçek görülmek istenmiyor. Yarın tarih yazıldığında bugünden o kadar çok zulüm örnekleri ortaya konulacak ki ama hiç kimse bu durumun müsebbibi olarak “bilmem kaçını mahkemenin hangi hâkimi” ya da “filan emniyetin falan istihbarat müdürü” veyahut (darbeyi tespit edememiş) “MİT'in istihbarat raporu” yüzünden bu zulümler işlendi demeyecek. Tıpkı diğerlerinde olduğu gibi siyasal iktidar ve başındaki karar verici müsebbip olarak gösterilecek. Zulmün olmadığını iddia etmek ise daha büyük bir zulümdür. Bu zihniyette olanlarla konuşmanın anlamı dahi yoktur. Hak ve adalet terazisi bozuk kişilerle tartışmak boş kürek çekmektir. Haksızlık ve zulüm olduğu açık olmasına rağmen kendisine Müslümanım diyen bir kişi onay veriyorsa o kişiyi kendi haline bırakmak gerek. Çünkü dünyasını değiştirmiş demektir.

Bir Yılda Siyasetzede Toplum Üreten Süreç Başarısı

15 Temmuz sonrası, daha doğrusu 17/25 Aralık'tan bugüne gelinen süreç başka türlü yürütülebilir miydi dediğimizde “Şu şekilde yürütülmeliydi.” demek belki mümkün olmayabilir. Lakin “Kesinlikle mevcut şekilde yürütülmemeliydi!” denilmek zorunda. Hikmet-i hükümet tavrı terk edilip serinkanlı bir bakışla konuya yaklaşıldığında, hükümetin süreci işletirken hikmet, strateji, plan, program, sağlıklı bir toplum değerlendirmesi geliştirmediği, darbenin püskürtülmesinin avantajını gün geçtikçe dozajı artırılan liderlik kültürünün kullanılması doğrultusunda istismar ettiği ve Kemalist statükoyu oluşturan güçlerle ittifaka yöneldiği gerçeği rahatlıkla görülebilir.

15 Temmuz'un üzerinden bir yıl geçti. Toplumun ve özellikle de AK Parti'yi destekleyen kesimlerin sanki yıllar geçmiş gibi bir yorgunluk yaşamaları bunun yanlışlığını gösteren başka bir olgu. Rahatsızlık, anlamlandırılmama, yorgunluk, kızgınlık, bıkkınlık, uzaklaşma ya da içe kapanma gibi halleri ifade etmesi bakımından işletilen süreç geniş kesimlerde “siyasetzede” bir yapı ortaya çıkardı. Bu durum Erdoğan'ın bahsettiği “metal yorgunluğu” tespitinden farklılık arz etmektedir. Değiştiremeyeceğine, dönüştüremeyeceğine olan inanç ya da çok basit gerekçelerle ağır bedellerin ödenebilme ihtimali siyaset depreminin altında kalmamak için kaçış yollarını insanlara aratıyor. Uygulanan politikalar siyasetin bir afet, felaket gibi

geniş toplumsal kesimleri, dost-düşman ayrımı yapmadan önüne gelen her şeyi alt üst etmesine sebep oluyor. Bu felaket tablosundan “siyasetzedegi” dediğimiz olgusal durum ortaya çıkıyor ki başta Müslümanlar olmak üzere birçok kişi de bu afetin mağduru olmakta. Siyasetzede insanlar tablosunu çıkartan erk sahiplerinin hangi akılla bunu yaptığı sorusu ancak afet görünümüyle açıklanabilir. Burada bir akıl yok, kırgınlık ve öfke halinin kuşattığı, sıfır itimat haliyle örülü şüphe siyaseti duygusu baskın. Onun için afet gibi önüne gelen her kişi ve şeyi darmadağın ediyor, viran eyliyor.

Bu kıyım hali herkesi tedirgin etmekte. Hükümet bir yandan dindar nesil siyaseti yürütürken öte yandan toplumun cemaatlere teveccüh etmesini engelleyici siyaset icra ediyor. Bir yıl önce darbeyi önleyen bu halk değilmiş gibi zor ve zorbalık kırbacına tabi tutulmaya çalışılıyor. Talep ve şikâyetleri ise duvara söylenmiş muamelesi görüyor. 16 Nisan referandumunda bu durumdan rahatsızlığın yansıması ince ayar cezalandırmanın görülmesini engellemek için kiralık kalemlerin, Pelikancı rezillerin mistifikasyonuna izin veriliyor. Havuz medyası düzeninin toplumsal yapıda özellikle de gençlik ve eğitilmiş kesimlerde nasıl bir rahatsızlık uyandırdığını, bu medyanın bir karşılığının olmadığı gibi insanları siyasetten uzaklaştırıcı ve karşı cephenin ideolojik-kültürel havzasına uygun hale getirdiğini belirtmemiz gerek.

15 Temmuz darbesi sonrası süreçte eğer bir kaybedenler sınıfı oluşturulacaksa bunun ön sıralarında topyekûn İslami camia yer alacaktır. Kaybı iki boyutlu değerlendirmek gerek. Darbenin önlenmesinde bütün unsurlarıyla sahada yer alan İslami camia darbeye karşı çıkan halka öncülük görevi yaptı. Velakin darbe sonrasında Erdoğan ve hükümetin yürüttüğü kimi aşırı veya yanlış politikalar karşısında ise dut yemiş bülbül gibi sessiz kalıp karnından konuşmayı tercih etti. Dinamik, süreç belirleyen konumdan pasif, korkak, sözünü söyleyemeyen konuma düşmek önemli bir kayıp.

Diğer bir nokta ise bu camianın ideolojik çizgisi ile darbe sonrası oluşturulmaya çalışılan ideolojik hat arasındaki makasın camia aleyhine kapatılmaya çalışılmasıdır. Mustafa Kemal’in “Atatürk” namıyla “değerler” umdesi içerisinde sunulmaya çalışılmasının İslami camia içerisinde yer yer karşılığının görülmeye başlanması ciddi bir ifsad olarak değerlendirilebilir.

Adalet ve Zulüm, Tevhid ve Şirk’in Nesi Olur?

Yine kayıplar hanesine yazılacak en büyük mesele ise Müslümanların, varoluşlarını anlamlandıran “adalet ve zulüm” çizgisinin aşılmasına genel anlamda sessiz kalmalarıdır. Bugün belki çok net görülmeyen bu facia hali yarınlarda epey Müslümanın başının önde eğik gezmesine yol açacaktır.

Erdoğan ve hükümetin 15 Temmuz sonrası süreci yürütürken uyguladıkları yanlış politikalar, zulümler açık ve net bir şekilde ortada iken ilk başlarda destekle, ‘yetmez ama evet’le geçiştirenler sürecin bir türlü bitmemesi, yanlış uygulama sayısının artmasıyla tedirginlik yaşamaya başlarken ancak zulmün kendi cemaat mensuplarına dokunmaya başlamasıyla durumun vahametini anlamaya başladılar. Hâlbuki aslolan şey, mağduriyet ya da haksızlıklar hiç kendi sahasındaki taraftarına değmeden ortaya çıkmak, konuşmak idi.

Bütün bir İslami camia ‘Tevhid ve Şirk’ düzleminde ‘Adalet ve Zulüm’ meselesinin imtihan dünyasındaki karşılığını iyi-kötü bilmektedir. Mesele sadece Fethullahçılara yönelik yanlış uygulamalar değildir. Hükümetin başta Fethullahçılar olmak üzere HDP’liler, gazeteciler, sol muhalifler ve “terörist” iddiasıyla muhacirlere yönelik politikaları toplamda ele alınıp değerlendirilmeli idi. İdeolojik muarızlarımız, düşmanımız dahi olsa bir Müslüman asla zulmetmez ve zulme de sessiz kalmaz, rıza göstermez, onay vermez. Müslümanların varlığını anlamsız hale getiren bu bir yıllık sürecin acı sonuçları muhakkak ki ortaya çıkacaktır.

İslamcılığın Canına Okumanın Diğer Adı Yerli Hemi de Milli

AK Parti’nin yapıp ettiklerini meşrulaştıran ideolojik hattın bizzat Erdoğan’ın ağzından ifade edilen “yerlilik ve millilik” olması ise İslami camianın kaybının teorik düzlemine tekabül ediyor. Mustafa Kemal’den bir değer, Perinçek’ten keramet devşiren bu ideolojik hattın milliyetçi-muhafazakâr zaafılarla malul İslami camianın bugüne kadarki yapısından farklı olduğunu ortaya koymamız lazım.

Mecburiyet olmamasına rağmen adeta severek, gönüllü bir şekilde iktidar erki tarafından topluma dayatılmaya çalışılan ideolojik hattın zayıflığı, müphemliği çoğu zaman absürt durumları ortaya çıkarıyor haliyle. Erdoğan ve AK Parti’nin nasıl bir düzen istediğinin tipik yansıması kabilinden kahir ekseriyeti zayıf birikimli, az meslek erbabı, çok karakter zaafı, pelikan kılıklı, cahil cesaretli, tetikçi kıvamlı, arpalık düşkün, tutarlılık yoksunu gazetecilerinin havuz medyasında debelenirken yedikleri herzelerden de anlaşılabilir.

AK Parti’nin böyyük mütefekkirleri Perinçekgillere meşruiyet devşirmeye çalışırken “yerli ve milli ulusalcıları takdir” gibi ideolojiler tarihinin canına okuyup, mantığı katletme girişimleri ne yazık ki arkalarını dayandıkları iktidar gücü sayesinde cevapsız kalabiliyor. Bu minvalde 15 Temmuz sonrasında İslamcılığa ayar verme çabaları ise yapıp edilenleri meşrulaştıracak hatta kutsallaştıracak, kendi coğrafyasından başka memleket, kavminden başka topluluk tanımayacak bir cahiliyeyi referans edinme, menfaat ve ilkesizliği değer addetme imkânı verecek oportünizmi karakter edinme önündeki engelleri kaldırmaya çalışmaktır.

İslami Hareketin Her Daim Olma Zorunluluğu

Rabbimiz, Kitab-ı Kerim’de müminlerden “Sizden, hayra çağırın, iyiliği emreden ve kötülükten men eden bir topluluk bulunsun. İşte kurtuluşa erenler onlardır.” perspektifine sahip olmalarını istemektedir. Yaşadığımız coğrafyadaki siyasal-sosyal gelişmeler zaman zaman bu ayet-i celiledaki misyona talip olan Müslümanların kendi konumlarını farklı tasavvur etmelerine yol açabiliyor. Ya da aşırı iyimserlik haliyle iktidarın ayartıcı tuzakları görmezlikten gelinerek tek yönlü bakış ile hadiselerle bakılabiliyor. Tarihte defalarca olan bir kez daha oluyor. İktidarın erk sahiplerinde yol açtığı dejenerasyon bugün de fazlasıyla görülürken siyasal-sosyal-ekonomik-hukuki yapıyı teslim alan usulsüzlükler, haksızlıklar, yolsuzluklar, adam kayırmalar, torpil ve rüşvet görüntüsü alabildiğince derinleşmiş durumda. Bu menfi kültür, içinde yaşayan herkese etki edebilecek bir mahiyet arz etmekte.

Tam da bu noktada 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında toparlanma ve kendine çekidüzen verme yerine daha kötüye giden siyasal tablo karşısında yanlışlıklara, çelişkilere dikkat

çekecek, haksızlıkların karşısında duracak topluluğa her zamankinden daha fazla ihtiyaç var. Onun için Haksöz'ün bu minvaldeki yayınları, Özgür-Der'in bu çizgideki uyarıları karşısında rahatsız olanlar ya da anlamakta güçlük çekenler maalesef derin bir yanlış içerisindedirler.

İktidar nimetleri, makamlar, mevkiler hakikatin görülmesini engelleyici perde görevi görebilir. Birileri geçici dünya makamları ve nimetlerine talip olabilir ve bu doğrultuda hareket edip yanlışlıklar, çelişkiler, haksızlıklar karşısında susabilirler. Ama “adil şahitler” olmayı akidevi bir zorunluluk olarak görenler açısından bu tutum asla kabul edilemez. OHAL ve erk sahiplerinin sert tutumundan dolayı siyasal yapıya hâkim olan korku atmosferi yalnız ve yalnız Allah'a hesap verme bilincinde olan İslami davet ve mücadele mensupları için çok da bir şey ifade etmez, etmemelidir de.

Her yönüyle önemli bir sürecin nasıl yanlış yürütüldüğüne örnek olması açısından 15 Temmuz sonrası bir yılda yaşanan gelişmeleri dikkatlice ele almak gerekiyor. Zulüm ve haksızlık üzerine bina edilmiş bir rejimin kültürüyle bir toplumsal vakayı “yağmurlu havada su verilmemesi” perspektifiyle yok etme üzerine kurulu siyasetin ortaya çıkardığı vasatın hayırlı sonuçlar doğurmayacağı açık. Kemalist kültürün ve onun siyasal-adli kurumsal yapısı ve mantığına teslim olmuş bir şekilde 15 Temmuz sonrası yürütmek yanlışlara sevk ediyor.

Yine aynı şekilde bitmeyen bir öfke haliyle ve bütün bir resme “15 Temmuz darbesi” gözüyle bakmak da yanlışların temel sebeplerinden. Her hadiseyi bağlamında ve adalet ölçütünde değerlendirmek gerek. Bir olayı bütüne teşmil etmek ve her zaman ve zeminde o olayın atmosferinde yaşamak sağlıklı kararlar verilmesini engelleyebiliyor. 28 Şubat darbe süreci, 1 Mart tezkeresi, Mavi Marmara olayında geçmişte bu menfi örneklerle rastlanmıştı. Şimdi 15 Temmuz darbe girişimi de Cumhurbaşkanı Erdoğan için böyle risk taşımakta.

[Haksöz Dergisi Sayı: 316/317 - Temmuz/Ağustos 2017](#)

Kaynak: [Direnişin Çıkmaza, Kıyamın Kıyıma Dönüşme Riski Büyürken - Musa Üzer](#)